

REKENINGKUNDE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 7 Mei 2025

Instruksies

NB! Lees asseblief die onderstaande instruksies sorgvuldig.

Indien die ANTWOORDBLAD nie volledig ingevul word nie sal die antwoordblad ongeldig wees.

1. NB! Gebruik asseblief n **HB potlood of n swart pen** om die antwoordblad te voltooi.
Geen gekleurde penne word aanvaar nie.
2. Die ANTWOORDBLAD bestaan uit 3 afdelings. Rekeningkunde, Besigheidstudies en Ekonomie.
Kies en antwoord die korrekte vak.
3. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
4. Sterkte!

MAATSKAPPYE: TEORIE, AARP EN IFRS

1. Watter van die volgende is NIE 'n IFRS-gebaseerde rekeningkundige beginsel nie?
 - A Aanwasbasisbeginsel.
 - B Lopende saak beginsel.
 - C Beginsel vir billike waardemeting.
 - D Ewekansige toekenningsbeginsel.
2. Wat is die hoofrede waarom 'n maatskappy nie al sy gemagtigde aandele gelyktydig uitreik nie?
 - A Omdat die uitreiking van alle gemagtigde aandele rekeningkundige beginsels sal oortree.
 - B Om buigsaamheid te handhaaf vir toekomstige finansiering, aandele-opsies, of verkrygings.
 - C Omdat daar van maatskappye vereis word om altyd 'n gedeelte van hul aandele onuitgereik te hou.
 - D Om hierdie aandele as betaalopsies vir raadslede te gebruik.
3. Wat vereis die toevallingsbeginsel (paringsbeginsel) in AARP?
 - A Inkomste moet aangeteken word wanneer kontant ontvang word.
 - B Uitgawes word aangeteken wanneer dit betaal word, selfs al hou dit verband met toekomstige finansiële tydperke.
 - C Alle transaksies moet aangeteken word in die finansiële jaar wat dit plaasvind, ongeag ontvangstes of betalings.
 - D Die eienaar se persoonlike uitgawes moet van besigheidsuitgawes geskei word.
4. Wat is 'n belangrike onderskeid tussen 'n uitvoerende direkteur en 'n nie-uitvoerende direkteur van 'n maatskappy?
 - A Uitvoerende direkteure woon nie raadsvergaderings by nie, terwyl nie-uitvoerende direkteure raadsvergaderings lei.
 - B Uitvoerende direkteure word nie toegelaat om aandele in die maatskappy te besit nie, terwyl nie-uitvoerende direkteure aandeelhouders moet wees.
 - C Nie-uitvoerende direkteure neem operasionele besluite, terwyl uitvoerende direkteure slegs adviseer.
 - D Uitvoerende direkteure is in diens van die maatskappy en betrokke by bestuur, terwyl nie-uitvoerende direkteure onafhanklike toesig verskaf en nie by daaglikse bedrywighede betrokke is nie.

5. 'n Maatskappy het R500 000 in 2025 aan navorsings- en ontwikkelingsuitgawes spandeer vir 'n produk wat in 2026 bekendgestel sal word. Hoe moet hierdie uitgawes volgens die toevallingsbeginsel (paringsbeginsel) aangeteken word?
- A Stel die R500 000 uit en boekstaaf dit in 2026 wanneer die produk inkomste genereer.
 B Erken die volle R500 000 as 'n uitgawe in 2025.
 C Teken die uitgawe geleidelik oor verskeie jare aan.
 D Erken die helfte in 2025 en die helfte in 2026 om koste eweredig te versprei.

MAATSKAPPY: ALGEMENE GROOTBOEK EN REKENINGKUNDIGE VERGELYKING

6. Die Gewone Aandelekapitaalrekening van 'n maatskappy toon 'n openingsaldo van R1 296 000 op 1 Maart 2024. Die gemagtigde aandele bestaan uit 2 000 000 gewone aandele waarvan 80% uitgereik is op 1 Maart 2024. Op 31 Maart 2024 word 10% van die onuitgereikte aandele deur die maatskappy uitgereik teen 'n prys van 90 sent. Wat sal die saldo van die Gewone Aandelekapitaalrekening op 1 April 2024 wees?
- A R1 296 000
 B R1 328 400
 C R1 332 000
 D R1 412 640
7. Maatskappy A het 10 000 000 aandele wat uitgereik is teen 68 sent per aandeel. Die maatskappy besluit om 750 000 aandele teen 98 sent per aandeel terug te koop. Wat is die effek van die terugkoop van aandele op die rekeningkundige vergelyking?

	BATES	=	EKWITEIT	+	LASTE
A	-510 000		-510 000		
B	-735 000		-735 000		
C	+510 000		+510 000		
D	-735 000		+735 000		

8. 'n Verbandleningstaat toon dat 10% van die openingsaldo gedurende die jaar afbetaal is. Rente teen 8% is egter gekapitaliseer voordat die betaling gemaak is. Die eindsaldo is R500 000. Wat was die openingsaldo?
- A R505 371
 B R510 204
 C R518 629
 D R527 918

Lees die volgende en beantwoord vrae 9 en 10.

Op 28 Februarie 2024, die laaste dag van die finansiële jaar, het die huurooreenkoms tussen Maatskappy B en Hire We R verstryk. Volgens die huurooreenkoms het Maatskappy B aan die begin van die huurooreenkoms in 2018 'n sleuteldeposito gelykstaande aan 3 maande se huur, altesaam R63 000, aan Hire We R betaal. Die huidige huur is gelykstaande aan R29 000 per maand en albei partye het ooreengekom dat die laaste maand se huur nie betaal hoef te word nie, aangesien dit gedek kan word deur die sleuteldeposito wat gedurende Maart 2025 terugbetaal sal word.

9. Wat is die huurkoste vir Februarie 2024?
- A R0
 - B R21 000
 - C R29 000
 - D R63 000
10. Hoe sal jy as rekenmeester van Maatskappy B die sleuteldeposito op die laaste dag van die finansiële jaar hanteer? Jou antwoord moet voldoening aan IFRS verseker en finansiële verslagdoening optimaliseer.
- A Maatskappy B erken die sleuteldeposito as huurinkomste en teken geen verdere aanpassings aan nie.
 - B Maatskappy B teken die laaste maand se huur as 'n uitgawe aan, al is dit deur die deposito gedek.
 - C Maatskappy B skryf die sleuteldeposito onmiddellik as 'n uitgawe af.
 - D Maatskappy B verreken die sleuteldeposito teen die laaste maand se huur en klassifiseer die oorblywende deposito as 'n ontvangbare bedrag.
11. Maatskappy C maak gebruik van oornagskoonmakers. Die Skoonmaakkosterekening van Maatskappy C toon 'n debietsaldo van R187 800 op 28 Februarie 2025, die laaste dag van die finansiële jaar. Die skoonmaakrekening is tot 31 Maart 2025 klaar betaal. Op 1 Oktober 2024 het die skoonmaakrekening met 8% gedaal nadat 'n nuwe kontrak vir 24 maande onderteken is. Watter bedrag moet na die Wins- en Verliesrekening vir die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2025 afgesluit word?
- A R187 800
 - B R174 000
 - C R180 600
 - D R165 600

12. Aan die begin van die finansiële jaar op 1 Maart 2023 het Maatskappy D se belastingrekening 'n verskuldigde bedrag van R69 000 aan SAID getoon, wat voor die einde van Maart via EFO betaal is. Gedurende die 2024-finansiële jaar het die maatskappy voorlopige belastingbetalings van R870 000 gemaak. Op 28 Februarie 2024 het die SAID Inkomstebelastingrekening 'n debietsaldo van R123 000 getoon. Indien die maatskappybelastingkoers 30% is, bereken die netto wins voor belasting vir die jaar geëindig 28 Februarie 2024.
- A R3 540 000
B R3 310 000
C R3 080 000
D R2 490 000
13. 'n Maatskappy het aan die einde van die jaar handelsdebiteure van R500 000 gehad. Op grond van vorige ondervinding, skat die maatskappy dat 5% van sy debiteure nie ingevorder sal word nie en skep hulle 'n voorsiening vir oninbare skuld. Waar sal hierdie voorsiening in die finansiële state aangeteken word en watter bedrag sal aangeteken word?
- A As 'n las in die Staat van finansiële posisie, R25 000.
B As 'n uitgawe in die Staat van wins of verlies, R50 000.
C As 'n vermindering van handelsdebiteure in die Staat van finansiële posisie, R25 000.
D As 'n bate in die Staat van finansiële posisie, R20 000.
14. Aan die begin van die finansiële jaar het 'n maatskappy verpakkingsmateriaal ter waarde van R120 000 in voorraad gehad. Gedurende die jaar het die volgende transaksies plaasgevind:
- Addisionele verpakkingsmateriaal is vir R500 000 aangekoop.
 - 'n Handelskorting van 5% is op totale aankope ontvang.
 - Verpakkingsmateriaal ter waarde van R30 000 is weens gebreke aan verskaffers terugbesorg.
 - Beskadigde verpakkingsmateriaal ter waarde van R20 000 is afgeskryf.
 - Teen die einde van die jaar het die totale koste van verpakkingsmateriaal verbruik, R450 000 beloop.

Wat is die waarde van die eindvoorraad?

- A R140 000
B R95 000
C R130 000
D R150 000

15. Maatskappy E beplan om 100 000 aandele teen R40 elk terug te koop, wat aandeelhoudersbelang verminder. Die direksie wil maksimum aandeelhouderswaarde verseker terwyl finansiële buigsaamheid gehandhaaf word. Watter plan is die beste?
- A Versprei die fondse as dividende in plaas daarvan om aandele terug te koop.
 - B Kanselleer die terugkoop en herbelê die fondse in nuwe kapitaalprojekte.
 - C Koop aandele in verskeie fases terug om likiditeit te handhaaf.
 - D Koop alle aandele onmiddellik terug en gebruik langtermynskuld om die terugkoop te finansier.

MAATSKAPPYE: FINANSIËLE STATE

16. Verouderde rekenaars met 'n drawaarde van R800 000 op 1 Maart 2024, die eerste dag van die finansiële jaar, is op 1 Desember 2024 teen 'n verlies van R2 000 verkoop. Toerusting word teen 20% per jaar op drawaarde afgeskryf. Bereken die verkoopprys.
- A R658 000
 - B R678 000
 - C R680 000
 - D R800 000
17. Wat is die primêre doel van 'n inkomstestaat?
- A Om 'n maatskappy se finansiële posisie op 'n spesifieke tydstip aan te toon.
 - B Om 'n maatskappy se inkomste en uitgawes oor 'n tydperk op te som en wins of verlies te bepaal.
 - C Om die kontantinvloei en -uitvloei gedurende 'n finansiële tydperk aan te meld.
 - D Om al die maatskappy se bates, laste en ekwiteit op 'n spesifieke tydstip te lys.
18. Watter van die volgende sal nie as 'n las op 'n maatskappy se balansstaat geklassifiseer word nie?
- A Korttermynlening
 - B Opgehoopte uitgawes
 - C Waardevermindering
 - D Sleuteldeposito ontvang

19. Maatskappy F het 'n verbandlening by NBank. Volgens die leningsooreenkoms is die maandelikse paalement, insluitend eenvoudige rente, R25 000. Op 28 Februarie 2024 toon die balansstaat dat die verbandlening R600 000 is en op 28 Februarie 2025 toon die balans R360 000. Alle betalings is vir die 2025-finansiële jaar gemaak. Bereken die rentekoers.
- A 6%
B 8%
C 10%
D 12%
20. Maatskappy G het op 1 Januarie 2024, die eerste dag van die finansiële jaar, 1 500 000 aandele uitgereik. Op 1 April 2024 is 'n tussentydse dividend van 17 sent per aandeel verklaar en betaal. Op 31 Julie 2024 is 350 000 aandele van bestaande aandeelhouers teruggekoop. Op 30 September 2024 het die maatskappy 'n bykomende 400 000 aandele uitgereik. Op 31 Desember 2024 is 'n finale dividend van 22,5 sent per aandeel op alle uitgereikte aandele verklaar. Dit sal in Maart 2024 betaal word. Bereken die totale dividende vir 2024.
- A R525 000
B R603 750
C R663 750
D R705 000
21. Maatskappy H gebruik die deurlopende voorraadstelsel. Aan die einde van die finansiële jaar het hulle 'n handelsvoorraadtekort van R75 000 geïdentifiseer. By ondersoek het die finansiële span die volgende oorsake gevind:
- Voorraaddiefstal: R25 000
 - Voorraadbederf: R30 000
 - Boekstawingsfoute: R20 000
- Watter van die volgende is die mees waarskynlike verklaring vir die tekort?
- A Boekstawingsfoute alleen het die tekort veroorsaak.
B Die tekort word ten volle verklaar deur die gegewe verliese.
C Voorraaddiefstal was verantwoordelik vir die grootste deel van die vermiste voorraad.
D Voorraadbederf moet nie by tekortberekening ingesluit word nie.

22. Jy is die HUB van Maatskappy I. Maatskappy I oorweeg dit om nuwe aandele uit te reik of 'n banklening aan te gaan om R10 miljoen vir uitbreiding in te samel. Watter faktor is die belangrikste wanneer die beste finansieringsopsie geëvalueer word?
- A Die effek van verwatering op bestaande aandeelhouers.
 - B Die maatskappy se huidige aandeelprys.
 - C Die vermoë om dividende onmiddellik te verhoog.
 - D Die stemreg van voorkeuraandeelhouers.
23. Maatskappy J het die volgende transaksies gedurende die finansiële jaar gerapporteer:
- Nuwe aandele vir R500 000 uitgereik
 - Betaal dividende van R100 000
 - Ontvang 'n banklening van R200 000
 - Masjinerie vir R150 000 aangekoop
- Wat is die totale kontantvloeitoeën uit finansieringsaktiwiteite?
- A R550 000
 - B R600 000
 - C R650 000
 - D R700 000
24. Maatskappy K se kontantvloeistaat toon negatiewe bedryfskontantvloeitoeën, maar positiewe finansieringskontantvloeitoeën. Watter van die volgende is die mees waarskynlike verduideliking?
- A Die maatskappy leen geld om bedryfsverliese te dek.
 - B Die maatskappy is hoogs winsgewend, maar ondoeltreffend in batebestuur.
 - C Die maatskappy gebruik kontantreserwes om in nuwe toerusting te belê.
 - D Die maatskappy het sy dividendbetalings verminder.
25. Maatskappy L het die afgelope drie jaar deurgaans positiewe bedryfskontantvloeitoeën gerapporteer, maar negatiewe netto kontantvloeitoeën.
- A Die maatskappy belê aggressief in groei deur bates te koop.
 - B Die maatskappy is in finansiële nood.
 - C Die maatskappy maak buitensporige skuld.
 - D Die maatskappy betaal buitensporige dividende uit.

MAATSKAPPY: OUDITEURSVERSLAG EN FINANSIËLE ONTLEDING

26. 'n Ouditeur hersien Maatskappy M se finansiële state en vind dat dit 'n ware en regverdige weergawe van die maatskappy se finansiële posisie in ooreenstemming met rekeningkundige standaarde aanbied. Watter tipe auditmening sal die ouditeur uitreik?
- A Ongekwalfiseerde mening
 - B Gekwalfiseerde mening
 - C Negatiewe mening
 - D Vrywaring van mening
27. Maatskappy N se bedryfskapitaalverhouding het gedaal van 2.5 in 2023 tot 1.4 in 2024.
- A Die maatskappy het langtermynskuld afbetaal, finansiële stabiliteit en algehele kredietgraderings verbeter.
 - B Die maatskappy het sy ekwiteitsfinansiering verhoog.
 - C Die maatskappy het sy korttermynlenings verhoog, wat sy vermoë om korttermynlaste te dek, verminder het.
 - D Die maatskappy het 'n styging in netto inkomste ervaar.
28. Maatskappy X het die volgende finansiële data vir 2024:
- Totale bates: R2 500 000
 - Nie-bedryfsbates: R1 800 000
 - Bedryfsbates: R700 000
 - Totale laste: R1 200 000
 - Nie-bedryfslaste: R900 000
 - Bedryfslaste: R300 000
 - Totale ekwiteit: R1 300 000

Wat is die skuld-tot-ekwiteit-verhouding?

- A 0.92:1
- B 1.10:1
- C 0.69:1
- D 0.75:1

29. Maatskappy Y se dividende per aandeel (DPA) het van R2,50 tot R3,00 gestyg, terwyl sy verdienste per aandeel (VPA) konstant op R6.00 gebly het.
- A Die maatskappy het aandele teruggekoop en uitgereikte aandele verhoog.
 - B Die maatskappy het meer aandele uitgereik, wat die totale dividende verhoog het.
 - C Die maatskappy het 'n afname in totale verdienste ervaar.
 - D Die maatskappy het besluit om 'n hoër persentasie verdienste as dividende uit te keer.
30. Maatskappy Z se OOA (ROSE) het van 18% in 2023 tot 12% in 2024 gedaal, ten spyte van 'n toename in netto inkomste. Watter van die volgende is die mees waarskynlike verduideliking?
- A Die maatskappy het 'n aansienlike toename in bedryfsuitgawes gehad.
 - B Die maatskappy het meer aandele uitgereik, wat aandeelhoudersbelang verhoog het.
 - C Die maatskappy het meer lenings aangegaan en sy laste verhoog.
 - D Die maatskappy het meer dividende verklaar, wat die netto inkomste verminder het.